

**ROCZNIK
TOMASZOWSKI**

12

Wydano dzięki pomocy finansowej:
Województwa Lubelskiego, Miasta Tomaszów Lubelski
Biura Turystycznego Quand
Miasta i Gminy Narol

Tomaszowskie Towarzystwo Regionalne

ROCZNIK TOMASZOWSKI

12

PL ISSN 0209-0414

Tomaszów Lubelski 2023

WYDAWCA

Tomaszowskie Towarzystwo Regionalne im. dr. Janusza Petera w Tomaszowie Lubelskim

RADA NAUKOWA

Henryk Gmiterek, Andrzej Janeczek, Andrzej Kędziora, Franciszek Leśniak,
Hubert Łaskiewicz, Jacek Zygmunt Sawicki, Marian Surdacki, Jan Tęgowski,
Andrzej Urbański, Edward Walewander, Andrzej Wrzyszczyk

REDAKCJA

Dariusz Szewczuk (redaktor naczelny)
Jarosław Joniec (zastępca redaktora naczelnego / sekretarz redakcji)
Mariusz Koper (redaktor językowy)
Marek Bielecki (redaktor tematyczny)
Eugeniusz Hanejko (redaktor tematyczny)

RECENZENCI TOMU

prof. dr hab. Wiesław Caban (UJK)
dr hab. Anna Czapła (KUL)
dr hab. Krzysztof Latawiec, prof. UMCS
dr Hubert Mącik (UR)
dr hab. Andrzej Samborski (Akademia Zamojska)
dr hab. Marek Sioma, prof. UMCS
mgr Paweł Sygowski (UW)
dr hab. Mirosław Szumiło, prof. UMCS
dr hab. Krzysztof Ślusarek (UJ)

TŁUMACZENIE STRESZCZEŃ NA JĘZYK ANGIELSKI

Waldemar Fugas

REDAKCJA I KOREKTA

Teresa Dunin

PROJEKT OKŁADKI

Mikołaj Malarczyk

Fotografia na okładce: Kadra zawodników TKS „Tomasovia” Tomaszów Lubelski w sezonie 2005/2006, wicemistrzów Polski juniorów z 2006 r. Fot. zbiory prywatne Mirosława Tereszczuka

© Copyright by Tomaszowskie Towarzystwo Regionalne
im. dr. Janusza Petera w Tomaszowie Lubelskim, 2023

Nakład 400 egzemplarzy

Wersją pierwotną czasopisma jest wersja papierowa

Czasopismo znajduje się w bazie Index Copernicus

ADRES REDAKCJI

ul. Zamojska 2, 22-600 Tomaszów Lubelski
<http://www.ttr-tomaszow.pl>, e-mail: ttregionalne@gmail.com

SKŁAD I ŁAMANIE KOMPUTEROWE

Wydawnictwo „Mropol” s.c. M. Malarczyk, A. Wyka-Malarczyk
Zemborzyce Wojciechowskie 100A, 20-515 Lublin

DRUK I OPRAWA

Drukarnia „Akapit” sp. z o.o., ul. Węglowa 3, 20-481 Lublin

SPIS TREŚCI

ARTYKUŁY

<i>Mirosława Sobczyńska-Szczepańska</i> – Zespół kościelno-klasztorny Trynitarzy w Tomaszowie Lubelskim w świetle źródeł pisanych i ikonograficznych	7
Abstract: The Trinitarian church and monastery complex in Tomaszów Lubelski from the perspective of both written and iconographic sources.	18
<i>Henryk Gmiterek</i> – Galicyjskie porządki w Łosińcu pod koniec XVIII w.	19
Abstract: Galician order in the village of Łosiniec at the end of the 18 th century. . .	48
<i>Ks. Krzysztof Grzesiak</i> – Kościół unicki w Tomaszowie na przełomie XVIII i XIX w. . .	49
Abstract: The Uniate church in Tomaszów at the turn of the 18 th and 19 th century	68
<i>Mateusz Jeleń</i> – Dzieje poduchownego folwarku Zamiany w świetle materiałów archiwalnych	69
Abstract: The history of “post-ecclesiastical” estate in Zamiany from the perspective of the archival research sources.	84
<i>Andrzej Górniak</i> – 100 lat obserwacji meteorologicznych w Tomaszowie Lubelskim. . .	85
Abstract: 100 years of meteorological observations in Tomaszów Lubelski.	94
<i>Wojciech Hanus</i> – Działania operacyjne PUBP w Tomaszowie Lubelskim wobec oddziału Jana Leonowicza „Burty” w latach 1946–1951	95
Abstract: Operational activities of PUBP in Tomaszów Lubelski against the squad led by Jan Leonowicz “Burta” in the years of 1946–1951.	122
<i>Mariusz Koper</i> – Antroponimy <i>Lubecki</i> i <i>Lubycki</i> oraz ich podstawy oikonimiczne. . . .	123
Abstract: The anthroponyms <i>Lubecki</i> and <i>Lubycki</i> and their oikonymic bases.	134

MISCELLANEA

<i>Василь Слободян</i> – Неіснуючі церкви Томашівського повіту	135
<i>Ks. Edward Walewander</i> – Dominikanie w ołtarzu krasnobrodzkiego sanktuarium . . .	175
<i>Agnieszka Szykuła-Żygawska</i> – Wizyta Karola V u bankierskiej rodziny Fuggerów. Scena na zabytkowym piecu z dworu w Dzierążni.	181
<i>Robert Czyż</i> – Pierwsi z pierwszych. Rzecz o Józefie Sidorskim, Ignacym Malcu i Wacławie Gniewkowskim – profesorach tomaszowskiego gimnazjum	189

<i>Jarosław Joniec</i> – Działalność Tomaszowskiego Towarzystwa Regionalnego. Bilans dekady 2012–2022.....	211
SYLWETKI	
<i>Wojciech Dziedzic</i> – Antoni Galisiewicz – zawodnik, trener, działacz sportowy.....	225
<i>Ks. Edward Walewander</i> – Z Kolonii Staszic w świat. Księdzu Doktorowi Zbigniewowi Tyburskiemu na złoty jubileusz kapłaństwa.....	235
WSPOMNIENIA	
Mój Wrzesień. Wspomnienia Jackoba Perelsteina, żołnierza 1. Dywizji Piechoty Legionów im. Marszałka Józefa Piłsudskiego.....	237
<i>Aleksander Jan Kowal</i> – Moje życie.....	255
MATERIAŁY ŹRÓDŁOWE	
<i>Karolina Grodziska</i> – Korespondencja Janusza Petera z prof. Witoldem Ziembickim (1938–1949).....	273
RECENZJE	
<i>Maria Dębowska</i> , <i>Wołyń 1943. Dezorganizacja i zagłada parafii katolickich. W 80. rocznicę męczeństwa Polaków</i> , Wydawnictwo Instytutu Teologicznego Księży Misjonarzy, Kraków 2023, ss. 250, indeksy osób i miejscowości – <i>ks. Edward Walewander</i>	283
Cmentarz jako miejsce spotkania: <i>ks. Wiesław Banaś</i> , <i>Ocalić od zapomnienia. Cmentarze na terenie dawnej archidiecezji w Lubaczowie znaczone grobami kapłanów rzymskokatolickich</i> , Wydawnictwo Diecezjalne i Drukarnia w Sandomierzu, Różaniec 2022, ss. 188 – <i>ks. Edward Walewander</i>	287
Ścieżki życia kapłańskiego: <i>ks. Edward Walewander</i> , <i>Przemięto w mgnieniu oka... Obrazki z życia</i> , Wydawnictwo Liber Duo, Lublin 2022, ss. 214, il., indeksy – <i>ks. Zygmunt Zieliński</i>	291
<i>Józef Niedźwiedź</i> , <i>Andrzej Urbański</i> , <i>Andrzej Adamek</i> , <i>Ewa Niedźwiedź</i> , <i>Dzieje miejscowości gminy Bełżec, powiat tomaszowski</i> , Wydawcy: JN – <i>Józef Niedźwiedź</i> , Doradztwo i Reklama Sp. z o.o., Bełżec-Zamość 2022, ss. 200 – <i>Mariusz Koper</i>	293
KRONIKA	
Wydarzenia w mieście w roku 2022.....	297